

Vastaus valtuustoaloitteeseen 5.10.2023 - Eläinlääkintähuolto turvattava koko maakunnassa

Keskustan aluevaltuustoryhmän valtuustoaloite 05.10.2023: Eläinlääkintähuolto turvattava koko maakunnassa. Aloitteessa halutaan turvata eläinlääkintäpalveluiden saatavuus koko maakunnan alueella veto- ja pitovoimatekijöitä lisäämällä, huomioiden nämä talousarvion 2024 valmistelun yhteydessä. Lisäksi aloitteessa esitetään kiinnitettäväksi erityistä huomiota eläinlääkäreiden työhyvinvointiin, riittäviin lepoaikoihin sekä eläinlääkintähuollon sijaisten asuntojen järjestämiseen.

Aloitteen pohjalta tehdyn selvityksen pohjalta todetaan, että vuoden 2024 talousarvion valmistelun yhteydessä kuntien ympäristöterveydenhuollolle myöntämien määrärahojen puitteissa kaikkien eläinlääkintähuollon osalta merkittävien tekijöiden huomioiminen ei ollut mahdollista. Siten aloitteessa esiintuotuja, merkittäviä ja tarkoituksenmukaisia tekijöitä on lähestytty muilla keinoin mahdollisimman kustannustehokkaasti ja olemassa olevia resursseja hyödyntäen.

Pitkäkestoinen onnistuminen eläinlääkäreiden rekrytoinnissa edellyttää valtakunnallisesti kilpailukykyistä palkkausta ja päivystyksestä maksettavia korvauksia, mahdollisuuksia osaamisen kehittämiseen, hallittavissa olevaa työmäärää ja kohtuullista päivystyssidonnaisuutta. Lisäksi onnistumiseen tarvitaan sijaisten asuntoja, kollegaverkostoa ja tukea, perehdytystä sekä tarkoituksenmukaisia ja terveellisiä toimitiloja, laitteita ja välineitä.

Kunnan- ja kaupungineläinlääkäreiden tehtäväkohtainen palkka on korotettu Suomen Eläinlääkäriliiton suosittelemalle minimitasolle 1.1.2024 alkaen. Lisäksi eläinlääkäreiden sijaisille maksettavasta rekrytointilisästä on tehty päätös vuodelle 2024. Päivystyskorvausten korottaminen aloitteessa esitetylle tasolle ei kuitenkaan ole vuonna 2024 taloudellisesti mahdollista ilman päivystysalueiden muutoksia.

Sijaisten perehdytystä on kehitetty uudistamalla perehdytyksen sisältöä ja toteutusta sisäisin työjärjestelyin ja palkkauksen keinoin. Kollegatuen järjestämiseksi on käytössä useita teknisiä sovelluksia ja työpistejärjestelyjä. Hoitajatyövoimaa on myös väliaikaisesti lisätty eläinlääkäreiden työkuorman helpottamiseksi. Osaamisen kehittämistä tuetaan ja kehitetään kollegaverkostoa hyödyntäen ja uusia toimintamuotoja etsien.

Kaksi eläinlääkärivastaanottoa on muuttanut joko täysin uusiin tai remontoituihin tiloihin loppuvuodesta 2023. Monilla vastaanotoilla on sijaiselle sopiva asunto vastaanoton yhteydessä ja lisäksi asuntojen järjestämiseksi on tehty yhteistyötä sekä kuntien että hyvinvointialueen kanssa ja kesän 2024 sijaisille asunnot on saatu järjestymään. Lepoaikojen toteutumisesta huolehditaan sisäisin työjärjestelyin virkaehtosopimuksen mukaisesti ja lepoaikojen toteutumista seurataan säännöllisesti. Potilasturvallisuuden parantamiseksi ja raportoinnin helpottamiseksi eläinlääkinnän potilastietojärjestelmä on uusittu vuoden 2023 lopulla.

Kansallisen eläinlääkärripulan vuoksi rekrytoinnin haasteiden odotetaan jatkuvan vuoden 2024 ajan, mutta tilannetta voidaan jossakin määrin helpottaa tilapäisin sijaisuuksin ja työjärjestelyin. Kokonaisuutena kunnan- ja kaupungineläinlääkäreiden tehtävien houkuttelevuutta hillitsee lisäksi koko maassa edelleen voimaansaattamaton Eläinlääkintähuoltolaki (285/2023), jonka muutosesitys oli lausuntokierroksella tammikuussa 2024. Uuden lain voimaantulon suunniteltu aikataulu on tällä hetkellä 1.1.2025 (eduskunnan käsittelyyn keväällä 2024, aikataulu voi siirtyä myös 1.1.2026). Muutosesitykseen on sisällytetty

eläinlääkäripalvelujen järjestämisvastuuta koskevat muutokset, jotka komissiolta saadun ohjauksen perusteella ovat tarpeen huomioiden yleistä taloudellista etua koskeviin palveluihin sovellettavat valtioneuvoston päätökset. Muutokset ovat edellytys sille, että laki voi tulla voimaan ja niissä on kyse erityisesti kunnille säädetyn eläinlääkäripalveluja koskevan järjestämisvastuun muotoilusta siten, että velvollisuus järjestää seura- ja harrastuseläimiä varten muita palveluja kuin ensiavun luonteista kiireellistä eläinlääkäripalvelua määräytyisi alueellisten tarpeiden perusteella.

Uuden lainsäädännön voimaatuloon valmistautuminen edellyttää nykytilan kartoitusta ja kunnallisen eläinlääkäripalvelun järjestämisvastuuseen kuuluvien toimenpiteiden määrittelyä alueellisten tarpeiden perusteella sekä toimenpiteiden asiakasmaksujen markkinaperusteista tai ei-markkinaperusteista määrittelyä järjestämisvastuun ja markkinakartoituksen perusteella. Siten aloitteessa esiintuotujen seikkojen kokonaisvaltainen huomioiminen on mielekästä yhdistää eläinlääkintähuoltolain edellyttämään uudistustyöhön, jonka valmistelu on jo aloitettu ja jonka ratkaisut tulevat olemaan poliittisen päätöksenteon piirissä.

Niina Piira

ympäristöterveydenhuollon johtaja